

Asia: VN/25768/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Titec Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta koskien taksiliikenteen sääntelyn muutoksia. Titec Oy on kuopiolainen ajoneuvojen lisälaitteiden myyntiin, asennuksiin ja huoltoihin erikoistunut yritys, joka on toiminut alalla yli 20 vuotta.

Seuraavassa tuomme esiin Titec Oy:n näkemykset ja ehdotukset esitysluonnoksen kehittämiseksi taksamittareiden ja muiden taksilaitteiden toimittajan ja kehittäjän näkökulmasta.

Taksamittarit ja niiden merkitys taksiliikenteessä

Titec Oy pitää äärimmäisen tärkeänä, että taksamittarin käyttö säilyy ja vahvistuu takseissa. Tuemme esitysluonnoksen ehdotusta tehdä taksamittarista pakollinen kaikissa takseissa. Vuoden 2018 taksialan sääntelyn purkamisen jälkeen on havaittu joitakin ongelmia, kuten harmaan talouden kasvu ja turvallisuuden heikkeneminen taksialalla.

Yksi keskeinen tekijä on ollut taksamittarivaatimuksen osittainen höllentyminen uudenlaisten digitaalisten palvelujen mahdollistamiseksi. Nyt on ratkaiseva hetki palauttaa luottamus ja reilut pelisäännöt taksialalle, ja taksamittari on tässä työssä keskeisessä roolissa.

Taksamittarin pakollisuus kaikissa takseissa varmistaa yhdenmukaiset käytännöt ja läpinäkyvyyden. Hyväksytyllä taksamittarilla hinta määräytyy objektiivisesti mitatun matkan ja ajan perusteella, silloin kun ne ovat määrääviä kriteereitä hinnanmuodostuksessa. Haluamme korostaa, että taksamittarin käyttö ei estä hyvinkin erilaisia hinnoittelumalleja tai modernien sovellusten hyödyntämistä. Myös ennakkoon sovitut kiinteät hinnat on mahdollista syöttää käsin tai siirtää suoraan API- rajapinnasta taksamittariin, joten taksamittari ei rajoita hinnoittelun joustavuutta millään tavalla. Sen sijaan se tuo kaikille toimijoille saman veloitteen kirjata kyydit luotettavasti talteen.

Taksamittarilla on lisäksi taksitoiminnassa monia tärkeitä rooleja, joita haluamme tuoda esiin:

Kassalaite ja kuittien tuottaja:

Taksamittari toimii ajoneuvon kassakoneena rekisteröiden kaikki ajot ja tuotot. Asiakas saa mittarista kuitenkin, josta ilmenevät tarkat veloitusterusteet sekä kuljetuksen muut tiedot, mikä varmistaa hinnan oikeellisuuden.

Verovalvonnan ja kirjanpidon tuki:

Taksamittari kerää kattavasti tiedot kyydeistä, ja nämä tiedot voidaan siirtää tarvittaessa Verohallinnolle valvontaa varten. Mittarin tuottama data luo myös yrittäjälle luotettavan pohjan kirjanpitoon ja yritystoiminnan seurantaan.

Työnantajan ja -tekijän turva:

Taksamittarin antama ajodata auttaa taksiyrittäjää seuraamaan usean kuljettajan ajoja. Samalla mittarin keräämät tiedot varmistavat, että provisiopalkkaiset kuljettajat saavat oikean palkkion ajoistaan, mikä parantaa työntekijöiden oikeusturvaa.

Viranomaistarkastusten mahdollistaja:

Taksamittarin asennus ja sinetöinti tehdään valtuutetun ammattilaisen toimesta, josta annetaan todistus. Tämä varmistaa mittarin luotettavuuden ja antaa viranomaisille työkalun tarkastaa paikan päällä, että ajoneuvossa on hyväksytty ja asianmukaisesti sinetöity ja hyväksytty mittauslaite.

Edellä mainitut seikat tuovat esiin, miksi taksamittari on edelleen välttämätön osa taksiliikennettä. Mikäli taksamittarin vaatimuksesta luovuttaisiin kokonaan, olisi seurauksena väistämättä markkinoiden läpinäkyvyyden heikkeneminen sekä valvonnan vaikeutuminen. Hinta- ja kyytitietojen luotettava kerääminen kävisi hankalaksi ilman standardoitua laitetta, jolloin harmaan talouden torjunta vaikeutuisi entisestään. Lisäksi eri toimijoiden välille voisi muodostua epäreiluja kilpailuolosuhteita, jos osa käyttäisi hyväksytyjä mittareita ja osa pelkkiä sovelluksia tai manuaalisia kirjanpitokeinoja. Titec Oy vastustaakin taksamittaripakon poistamista ja katsoo, että päinvastoin on syytä varmistaa taksamittarisääntelyn selkeys ja velvoittavuus tulevassa laissa. Olemme tyytyväisiä, että esitysluonnos lähtee tästä periaatteesta liikkeelle.

Taksiliikenteen valvonta ja harmaan talouden ehkäisy:

Pidämme esitysluonnoksen tavoitteita parantaa taksialan turvallisuutta, reiluutta ja valvontaa erittäin kannatettavina. Harmaan talouden kitkeminen ja valvonnan tehostaminen nousevat esille, sekä hallitusohjelmassa että esitysluonnoksessa keskeisinä tavoitteina. Vuosien 2018 ja 2021 taksilain uudistuksen jälkeen harmaan talouden on todettu lisääntyneen taksialalla, joten nyt ehdotettavat toimet ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi. Titec Oy yhtyy siihen näkemykseen, että vain tehokas ja kattava valvonta takaa reilut kilpailuolosuhteet ja luotettavat taksipalvelut asiakkaille.

Kannatamme ajoneuvojen ja luvanhaltijoiden kytkemistä viranomaisrekistereissä nykyistä tiukemmin. Esitysluonnoksen mukaan taksina käytettävä ajoneuvo tulisi rekisteröidä taksiliikenneluvan haltijan omistukseen tai hallintaan ja liittää kyseiseen lupaan. Tämä muutos yhdessä suunnitellun erillisen värillisen taksien rekisterikilven käyttöönoton kanssa tekee luvattomien taksien toiminnan huomattavasti vaikeammaksi ja helpottaa asiakkaidenkin tunnistaa viralliset taksit.

Lisäksi tuemme ehdotusta, että taksiliikenneluvan haltijan tiedot olisivat jatkossa julkisesti saatavilla rekisteritunnuksen perusteella. Nämä toimet parantavat läpinäkyvyyttä ja mahdollistavat sen, että niin viranomaiset kuin matkustajat voivat varmistaa taksin taustatiedot helposti.

Tärkeää on myös, että valvontaviranomaisilla on riittävät valtuudet ja työkalut puuttua sääntöjen rikkomuksiin. Esitysluonnos tarkentaa sääntelyn rikkomusten seuraamuksia, mikä on oikea suunta. Pelisääntöjen on oltava samat kaikille toimijoille, ja sääntöjen rikkojille on saatava tuntuvat sanktiot, jotta rehelliset yrittäjät eivät joudu alakynteen. Titec Oy korostaa, että teknologiaa voidaan hyödyntää valvonnassa: viranomaisyhteistyössä voitaisiin esimerkiksi hyödyntää taksamittareista kertyvää dataa automaattisesti harmaan talouden tunnistamiseen. Olemme valmiita toimittajana osallistumaan ratkaisuihin, joilla taksamittareiden keräämät tiedot saadaan tehokkaasti hyödynnettyä verovalvonnassa ja lupaehtojen noudattamisen seurannassa.

Kuljettajien koulutus ja pätevyys

Esitysluonnoksessa ehdotetaan myös toimia taksinkuljettajien osaamisen parantamiseksi, ja Titec Oy kannattaa lämpimästi näitä ehdotuksia. Kuljettajien ammattitaidon varmistaminen on olennainen osa turvallisten ja luotettavien taksipalveluiden tarjontaa. Erityisesti pidämme hyvänä uutena vaatimuksena esitettyä 21 tunnin koulutusta uusille kuljettajille sekä jo toimiville kuljettajille pakollista 7 tunnin täydennyskoulutusta ajoluvan uusimisen yhteydessä. Nämä koulutusvaatimukset nostavat alan osaamistasoa ja lisäävät sekä kuljettajien että matkustajien turvallisuutta. Haluamme tuoda esiin, että teknologian rooli on nykyisin olennainen osa taksinkuljettajan työtä. Sen vuoksi koulutuksessa tulisi käsitellä myös taksamittareiden ja muiden taksilaitteiden oikeaoppista käyttöä sekä hinnoittelun ja kuitinantovelvollisuuden periaatteita. Kun kuljettajat ymmärtävät laitteiden merkityksen ja hallitsevat niiden käytön, esimerkiksi oikean hinnan ilmoittaminen asiakkaalle sujuu asianmukaisesti. On myös tärkeää, että ajolupakokeiden valvontaa tehostetaan esityksen mukaisesti, jotta osaamisvaatimuksista pidetään kiinni. Titec Oy on valmis osaltaan tukemaan koulutuksen kehittämistä tarjoamalla asiantuntemustaan taksialan laitteiden osalta, mikäli viranomaiset tai koulutusorganisaatiot näkevät sen hyödylliseksi.

Johtopäätökset ja kehitysehdotukset:

Yhteenvedona Titec Oy pitää hallituksen esitysluonnoksen tavoitteita oikeansuuntaisina ja taksialan terveelle kehitykselle välttämättöminä. Taksamittareiden pakollisuus, tehokkaampi valvonta ja kuljettajien koulutustason nosto luovat perustan turvallisemmille ja reilummille kyydeille.

Haluamme lopuksi esittää muutamia konkreettisia suosituksia esitysluonnoksen viimeistelyyn Titec Oy:n näkökulmasta.

Taksamittarisääntelyn täsmentäminen:

Lakiin tulisi selkeästi kirjata, että jokainen taksimatka on lähtökohtaisesti ajettava taksamittarilla, riippumatta siitä onko hinta sovittu etukäteen vai ei. Taksamittariin voidaan syöttää kiinteä etukäteen maksettu ennakko hinta. Tämä varmistaa, että kaikista kyydeistä jää talteen tarvittavat tiedot valvontaa varten. Mahdollisten vaihtoehtoisten laitteiden tai järjestelmien käyttö tulisi rajata tapauksiin, joissa ne täyttävät taksamittaria vastaavat vaatimukset mittauksen tarkkuuden ja tietosuojan osalta, ja niiden hyväksynnälle on selkeä viranomaismenettely.

Siirtymäajan ja tuen huomioiminen: Uusien vaatimusten käyttöönotossa on tärkeää huomioida taksiyrittäjille aiheutuvat kustannukset ja käytännön järjestelyt. Kaikkien taksien varustaminen

mittareilla ja muilla uusilla laitteilla (kuten taksivalaisimet ja erottuvat rekisterikilvet) aiheuttaa joitakin pieniä investointikuluja, mikä voi huolestuttaa erityisesti pienyrittäjiä ja haja-asutusalueiden toimijoita. Ehdotamme, että lain toimeenpanossa varataan riittävä siirtymäaika ja tarjotaan tarvittaessa tukea tai neuvontaa yrittäjille laitehankintojen ja asennusten suorittamiseksi. Esimerkiksi verovähennykset tai hankintatuet taksamittareille voisivat kannustaa yrittäjiä päivittämään kalustoaan ajoissa. Titec Oy ja muut laitetoimittajat pystyvät vastaamaan kysyntään, kunhan aikataulu on realistinen ja tiedotus muutoksista on selkeää.

Kuittipakko ja tietojen hyödyntäminen:

Asiakkaalle on aina tarjottava tosite kyydistä, mieluiten taksamittarin tuottama kuitti, josta ilmenee hintaerittely ja muut tarvittavat kyydin tunnistetiedot. Tämä lisää luottamusta ja toimii sekä asiakkaan suojana että yrityksen dokumentaationa. Lisäksi viranomaiset voisivat kehittää järjestelmiä, joilla taksamittareista kerättyä dataa (esim. ajomatkojen määriä, hintoja) hyödynnetään anonymisti esimerkiksi harmaan talouden selvitysyksikössä. Tällainen digitaalinen tiedonkeruu tukisi lain tavoitteita nykyaikaisella tavalla.

Lopuksi korostamme, että Titec Oy suhtautuu erittäin myönteisesti hallituksen pyrkimykseen ”palauttaa turvalliset taksit teille” ja varmistaa, että säännöt ovat samat kaikille toimijoille. Haluamme osaltamme olla mukana edistämässä taksialan kehitystä. Tarjoamme asiantuntemuksemme viranomaisten käyttöön erityisesti taksamittareihin ja taksien tekniseen varusteluun liittyvissä kysymyksissä. Uskomme, että yhteistyöllä viranomaisten, alan toimijoiden ja laitetoimittajien kesken saavutetaan parhaat ratkaisut, joilla taksiliikenteen luottamus, turvallisuus ja reilu kilpailu saadaan palautettua kestäväällä tavalla koko maassa.

Titec Oy kiittää mahdollisuudesta lausua ja toivoo, että yllä esitetyt huomiot ja ehdotukset auttavat lainvalmistelua eteenpäin. Olemme käytettävissä jatkokeskusteluihin ja tarkentaviin kysymyksiin tarpeen mukaan.

Titec Oy kannattaa myös muita esitettyjä muutoksia Suomen taksien luotettavuuden parantamiseksi.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Mäkäräinen Timo
Titec Oy